

Andrzej Wiśniewski

Przegląd wydawnictw prawniczych

Palestra 8/1(73), 55-57

1964

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZEGLĄD WYDAWNICTW PRAWNICZYCH

A. Bachrach *Przestępstwa drogowe w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego (1945—1962)*. Wyd. Prawn. Warszawa 1963 r., s. 80.

Przedmiotem omawianej pracy są te zagadnienia prawne, które zostały rozstrzygnięte w orzecznictwie Izby Karnej Sądu Najwyższego (z uwzględnieniem orzecznictwa Najwyższego Sądu Wojskowego, obecnie: Izby Wojskowej S. N.), a które dotyczą katastrof w komunikacji drogowej. Takie ograniczenie tematyki wynika z treści samego orzecznictwa, które dotyczy przede wszystkim kierowców samochodów i motocykli.

Obecne przepisy odnoszące się do tej sfery zdarzeń są niewątpliwie niedostateczne, jeśli chodzi o rozwój motoryzacji i jej znaczenie w życiu społecznym. Stąd — duże znaczenie orzecznictwa w tym zakresie. Warto w tym miejscu wspomnieć, że w czasie druku omawianej pracy ukazały się Wytyczne wymiaru sprawiedliwości i praktyki sądowej w sprawach o przestępstwa drogowe (VI KO 54/61 z 22 czerwca 1963 r.).

Organy wymiaru sprawiedliwości mają jedynie — jak pisze autor — do dyspozycji kilka przepisów karnych przystosowanych, a nieraz wręcz naginanych do potrzeb życia. Są to przede wszystkim normy art. 215, 230 § 1, 242 k.k. a ponadto — od 1960 r. — przepisy ustawy o zwalczaniu alkoholizmu. W sądownictwie wojskowym najszerze zastosowanie ma norma art. 144 k.k.W.P.

Układ opracowania uwarunkowany jest w dużej mierze treścią i kierunkami dotychczasowego orzecznictwa S. N. Rozważania swe autor kończy refleksją, że szybkiemu i sprawnemu zwalczaniu przestępczości drogowej nie mogą służyć przedawnione konstrukcje prawne i przedawnione metody postępowania.

Prawo lokalowe. Przepisy, orzecznictwo i wyjaśnienia. Zebrał i opracował Józef Prokopczuk. Wyd. Prawn., Warszawa 1963 r., s. 972.

Książka stanowi obszerny zbiór z zakresu prawa lokalowego i przepisów z nim związanych. Praca, uwzględniająca stan prawny na dzień 1 czerwca 1963 r., zawiera zestaw przepisów z dziedziny prawa lokalowego niezbędnych dla władz, urzędów i instytucji oraz organizacji spółdzielczych i społecznych mających związek z gospodarką lokalową.¹

J. Kowalski: *Psychologiczna teoria prawa i państwa Leona Petrażyckiego*. PWN. Warszawa 1963 r., s. 230.

Monografie omawiające poszczególne kierunki w nauce prawa należą u nas do rzadkości. Cóż dopiero mówić o opracowaniach poświęconych jednemu wybitnemu teoretykowi. Już więc choćby tylko z tego powodu książka o teorii Petrażyckiego, jednej z najbardziej znanych i rozpowszechnionych w nauce prawa nie tylko w Polsce, budzi szczególne zainteresowanie. Przecież właśnie Petrażycki

¹ Interesujących się tym wydawnictwem Czytelnik'w odsyłamy do zamieszczonej wyżej w bieżącym numerze „Palestry” recenzji Stefana Mizery.

głosił ideę kształtowania stosunków międzyludzkich w sposób rozumny i oparcia ich na doświadczeniu i nauce.

W trakcie zbierania materiałów autor monografii spotkał się — jak o tym pisze we wstępie — z dwojakim stanowiskiem. Jedni uważali, że książka może mieć znaczenie jedynie dla opracowania historii doktryn prawno-politycznych, i dlatego nie znajdowali w temacie problematyki bezpośrednio związanej ze współczesnością, inni zaś byli zdania, że głównym zadaniem pracy powinno być wydobywanie tego wszystkiego, co w teorii tej jest istotne dla współczesności. Autor poszedł drogą pośrednią, jak się wydaje — najbardziej słuszną.

Sporo miejsca poświęcono w pracy zagadnieniom biografii, filiacji naukowych i ideologicznych, co zbliża czytelnikowi polskiemu Petrażyckiego, wybitnego uczonego Polaka, który musiał kształcić się i pracować twórczo przeważnie poza krajem oraz nauczać i pisać w obcym języku.

Główna część pracy poświęcona jest teorii państwa i prawa wraz z metodologią, tj. z podstawami logicznymi i psychologicznymi tej teorii. Autor krytycznie omawia poglądy metodologiczne i filozoficzne Petrażyckiego, psychologiczne podstawy teorii norm społecznych, zjawiska prawne, społeczną rolę prawa, podstawy naukowej polityki prawa, problematykę pojęć prawnych oraz filiacje i pozycję naukową teorii Petrażyckiego.

Na zakończenie rozważań autor stwierdza, że teoria Petrażyckiego nie jest tylko dokumentem historii myśli prawno-politycznej przełomu XIX i XX wieku. Zawiera ona także szereg interesujących wątków myślowych, wartych jeszcze dzisiaj tego, by je podjąć i głębiej przemyśleć.

Ustawa karna skarbowa. Wyd. Prawn. Warszawa 1963 r., s. 80.

Książka zawiera jednolity tekst ustawy karnej skarbowej z dnia 13 kwietnia 1960 r. po uwzględnieniu wszystkich zmian wprowadzonych ustawą z dnia 29 czerwca 1963 r. o zmianie ustawy karnej skarbowej.

W książeczce, wydanej w serii Wydawnictwa Prawniczego pt. „Teksty Ustaw”, zamieszczone jest również rozporządzenie Ministra Handlu Zagranicznego z dnia 5 sierpnia 1960 r. w sprawie właściwości urzędów celnych, uprawnionych do orzekania w postępowaniu karnym skarbowym. W rozporządzeniu tym uwzględniono także zmiany wprowadzone 12 września 1962 r.

J. Fabian: Pełnomocnictwo. Wyd. Prawn. Warszawa 1963 r., s. 124.

Książka jest monografią, w której rozważania ogólnoteoretyczne, stanowiące trzon pracy, połączone z przedstawieniem szeregu zagadnień interesujących praktyków. Autor wykorzystał w pracy obszerną literaturę polską i obcą. Analiza obowiązującego w Polsce ustawodawstwa przeprowadzona jest na tle uregulowania prawnego tej instytucji w obcych systemach, zwłaszcza tych, które obowiązywały kiedyś na naszych terenach lub miały wpływ na obecne ukształtowanie pełnomocnictwa.

Autor omawia w swej pracy m.in. istotę prawną i treść pełnomocnictwa, stosunek pełnomocnika do mocodawcy, zakres czynności pełnomocnika, związek instytucji pełnomocnictwa z instytucjami pokrewnymi (np. prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia, przekaz, inkaso), udzielenie pełnomocnictwa i jego formy oraz

wygaśnięcie pełnomocnictwa. Mimo że konstrukcja pracy jest w zasadzie tradycyjna, to jednak znajduje się w niej omówienie instytucji pełnomocnictwa arbitrażowego oraz innych form pełnomocnictwa udzielanego przez przedsiębiorstwa uspołecznione.

Przy omawianiu poszczególnych norm i rozstrzygnięć prawnych autor skonfrontował je ze stanem przewidywanym w projekcie kodeksu cywilnego z 1962 r. Ponadto książka zaopatrzona jest w wykaz literatury oraz w indeks rzeczowy.

Orzecznictwo CRZZ w sprawach komisji rozjemczych. Wydawnictwo Związkowe. Warszawa 1963 r., s. 236.

Komisje rozjemcze są jeszcze instytucją młodą, nadal się rozwijającą, wymagającą dalszych usprawnień i doskonalenia form działania, choćby na przykład zmiany systemu rozpatrywania odwołań od orzeczeń zakładowych komisji rozjemczych. W obecnym systemie działalności komisji nie małą rolę odgrywa orzecznictwo zarządów głównych związków zawodowych, pełniących w systemie rozjemczym funkcje instancji odwoławczych, oraz Centralnej Rady Związków Zawodowych, która rozpatruje nadzwyczajne środki prawne, jakimi są skargi Generalnego Prokuratora na prawomocne orzeczenie zakładowych komisji rozjemczych.

Znaczna część decyzji zamieszczonych w zbiorze dotyczy samego postępowania rozjemczego, właściwości zakładowych komisji oraz trybu postępowania przed komisjami. Decyzje CRZZ nie są przytoczone w pełnym brzmieniu, lecz każda z nich została ujęta w postaci tezy i uzasadnienia. Same tezy są zatem zbiorem zasad prawnych ustalonych w orzecznictwie CRZZ, podane zaś części uzasadnienia zawierają argumentację, która wyjaśnia podstawę prawną, a w miarę potrzeby także społeczny sens tych zasad.

W drugiej części zbioru znajdują się decyzje dotyczące stosowania prawa pracy w poszczególnych jego działach, a więc: umowy o pracę (umowa o pracę na okres próby, zawarcie, przedłużenie i wypowiedzenie umowy o pracę, zmiana warunków umowy o pracę, rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia, przywrócenie do pracy, zaliczenie pracownika do kategorii pracowników umysłowych), wynagrodzenia za pracę (wysokość wynagrodzenia, wynagrodzenie za czas aresztowania, premie, potrącenia, odsetki za zwłokę), pracy w godzinach nadliczbowych, urlopów wypoczynkowych oraz ochrony pracy kobiet.

ANDRZEJ WIŚNIEWSKI

PRZEGLĄD PRASY PRAWNICZEJ

Wykonanie kary pozbawienia prawa prowadzenia pojazdów mechanicznych

to tytuł artykułu Stanisława Waltośa, zamieszczonego w nrze 11 (1963) „Nowego Prawa”.

Jedną z najczęściej orzekanych kar dodatkowych jest pozbawienie prawa prowadzenia pojazdów mechanicznych na podstawie art. 31 ustawy z dnia 10.XII.1959 r. o zwalczaniu alkoholizmu (Dz. U. Nr 69, poz. 434). Z wykonaniem tej kary łączy się szereg problemów.